
1993ರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪದೇದವರು

1931ರ ಮೇ 10 ರಂದು ಶಿವವೋಗ್ಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚನ್ನಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪೀರೇಸೋಗಲೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿದೆಸೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಪ್ರಫಮ ತರಗತಿ, ಪ್ರಫಮ ಶೈಕ್ಷಣ್ಯನ್ನೇ ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರು. ಬರಹಗಾರರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಷ್ಟ ಪಡದ ಸಂಶೋಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಲವು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಕಸರತ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಅಂತರಣಸ್ತುಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಸೃಜನ ಶೀಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಕೆಲವೇ ಮಹನೀಯರಲ್ಲಿ ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಪ್ರಮುಖರು.

1953ರಿಂದ 90ರವರೆಗೂ ಅಧ್ಯಾಪಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊಂಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಚ್ಚು ಹೊಬ್ಬಿದ್ದು ಹಲವಾರು ಜನ ಸಂಶೋಧಕರನ್ನು ಬೇಳಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರದು. ಪ್ರಣೀತಿ, ಮೈಸೂರು, ಕೊಯಮತ್ತೂರುಗಳ ಬೇಸಿಗೆ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಿಚ್ಛಾನ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದು, ಚಿಕಾಗೋ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪೋಸ್ಟ್ ಡಾಕ್ಟ್‌ರಲ್ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ, ಕನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಶಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದ ನಾಲ್ಕು ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಾಲಿಕವಾದ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ 'ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕृತ ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆ' ಎಂಬ ಪ್ರಸ್ತುತಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಹಿಂದಿ, ಉದ್ಯಾನ, ಮರಾಠಿ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಮಲಯಾಳಂಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದವಾಗಿದೆ. ಕನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಂತಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಟಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಡೆದಿರುವ ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹದಿಮೂರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಅಷ್ಟು ಸಂಶೋಧನ ತಿಗಳನ್ನು ಏರಡು ಭಾಷಾ ವಿಚ್ಛಾನದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮೂರು ನೇರವಾಗಿ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪೂರ್ವ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ ಎಂಬ ಸಮಾಚೋ ಸಾಂಸ್ಕृತಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಗ್ರಂಥಕ್ಕಾಗಿ ಕನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಮೂಲಕ ಸಾಮಗ್ರಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಾಗಿತಿಹಾಸ, ಚಾನಪದ, ಸಮಾಜ ವಿಚ್ಛಾನ, ಮನೋವಿಚ್ಛಾನ, ಮುಂತಾದ ಅಂತರ ಶಿಸ್ತಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಗರಣ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಜಾನಪದ ಸಂಬಂಧ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬೇಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಜಾನಪದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇವಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಇನ್ನು ಎಷ್ಟೂ ಜಾನಪದ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. 'ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕृತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ' ಇವರ ಅಪಾರ ವಿಧ್ವತ್ತಿಗೆ ಹುಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ.

ನಿವೃತ್ತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ದೇಶ, ಜನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ವಾವಧಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿ ಕೆಲಸವಾಡಲು ತಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಕನ್ನಡದ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶಕ್ತಿಕೇಂದ್ರದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಸಾಫನಮಾನಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಲು ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ

ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ ಪ್ರಧಾನ

ಕನಾಂಟಕದ ಹೆಸರಾಂತ ಕಲಾವಿದರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರ ಹೆಸರು ಆಗ್ರಹಣಕ್ತಿಯಲ್ಲ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಜಲವಣ ನಿಸರ್ಗಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಇವರು ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕಲಾವಿಮರ್ಶಗಳೆರಡನ್ನು ಪಡೆದ ಇವರು ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕಲಾವಿಮರ್ಶಗಳೆರಡನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಡಿನ ಪಶ್ಚಿಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು. ನಾಡಿನ ಅಜ್ಞಾತ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಶಿಲ್ಪಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವರ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ ಕಲಾವಿದರ ಒಳತಿಗಾಗಿ ಸತತವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು. ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಅವರದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಹೆಸರು, ನಾಡಿನಾಡ್ಯಂತ ಸಂಚರಿಸಿ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಕರಿಗೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಿಂತರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಜಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಅವಿರತವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಮಂಜೂಷ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕಾಗಿ ತ್ಯಾಗನೋಭಾವದಿಂದ ದುಡಿದರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಘಾನ್ಯ ದೇಶದಲ್ಲಿನಡೆದ ರಾಮಾಯಣ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆ ತಂಡದೊಡನೆ ಹೋಗಿ ಬಂದರು. ಕಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಜಾನಪದವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಕಷ್ಟುಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಬಗೆಯ ಸಾಧನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಕಲಾತಪಸ್ಸಿ ಕೇರಿಸಿದರು. ಈ ಕಲಾತಪಸ್ಸಿ ಕೇರಿಸಿದರು ಆಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಅವರು ಲಲಿತ ಕಲಾ ಆಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಮೇಲೆ ಹೋಸ ಹೋಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯಾತ್ಮಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ಯಾಗಾರಂಗಳು ಚಿತ್ರ, ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನಗಳು, ವಿಡಯೋ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಮುಂತಾದುವಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಕಾರ್ಯಮೃಗ್ಗರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಲಲಿತಕಲಾ ಆಕಾಡೆಮಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕೇವಲ ಕನಾರಕಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರಸೀಮಿತವಾಗದೆ ಹೋರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ.

ಶ್ರೀ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಗಂಡು ಮೆಟ್ಟಿನ ನಾಡಾದ ಚಿತ್ರದುಗ್ರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹತ್ತಿಂಕೊಳೆಯವರು ದಾನಿಗಳೂ ಸಮಾಜ ಸೇವಕರೂ ಆದ ಇವರ ಹಿರಿಯರು ಹತ್ತಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾದವರು. ಈ ವಂಶಕ್ಕೆ ಕೇರಿಸಿತ್ತಂದ ಸುಪುತ್ರ ಪಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ನಾಡಿನ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ವೃಕ್ಷತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಂಕೋಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಭಾವಿಕೇರಿ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಾಯಕರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದೇಸೆಯಂದಲೂ ನಾಯಕರಾಗಿಯೇ ಬೇಳೆದು ಕನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಕಡೆಮಿಕ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್, ಕನ್ನಡ ಅಭಾಸ ಮಂಡಳ ಕಾಲೇಜ್ ದೇವಲಪ್ ಮೆಂಟ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್, ಬೋಡ್ ಆಫ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಟೀಚಿಂಗ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ರೀಡರ್ ಆಗಿ ಪ್ರೋಫೆಸರ್ ಆಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲಾಗಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರು. ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಒಂದು ವೃತ್ತಿಯಂತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾಶನಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಪ್ರಕಾಶಕರಾದವರು. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದೆರಡು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನುಳಿದ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಿವೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿಗೆ, ಎಂ. ಎ ಪದವಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಕೃತಿಗಳು ಪರ್ಯಾವರಿಸಿ. ಒಂದೆರಡು ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಕನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ಕೂಡ ಬಂದಿದೆ.

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮೃದ್ಧಜಾನಪದದ ಬಗ್ಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಜನಾಂಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ನಾಯಕರು ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಮೀಕ್ಷನಗಳಲ್ಲಿ, ಬೇಳಿಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ 52ನೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಕರಾಗಿ, ಉದ್ದಾಟಕರಾಗಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. 1991ರಲ್ಲಿ ಗೋಕಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷನದ ಸಾರಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಲಾಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸನ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ದಾಂಡೇಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಜಾನಪದ ಸಮೀಕ್ಷನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಆಗಿ ಆಯ್ದುಯಾಗಿದ್ದರು. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅನೇಕ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಅಪಾರ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿರುವ ಡಾ. ನಾಯಕರು ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ಯಾಂಸರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು.

ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಗುರುಪಾದಯ್ಯ ಗುಡ್ಡದ ಮರತ

ಕಲೆ; ಸಣ್ಣಟ (ಜನಪದ ಕಲಾವಿದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ)

ಧಾರವಾಡದ ಪ್ರಾಚೀನಗ್ರಂಥ ಸ್ವಾಲೋನಲ್ಲಿ 5ನೇಯ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಒದಿದ ಅಪ್ಪಯ್ಯನವರು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಕಷಿಂತರಾದುದು ದೊಡ್ಡಾಟ ಸಣ್ಣಟಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೊನ್ನಿಕೇರಿಯ ಯಲ್ಲಾಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರರೆಂಬವರು ಬರೆದ ಜೋಧಾಬಾಯಿ, ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು, ಸತ್ಯಶಿಲ, ಭಕ್ತ ಕಬೀರ, ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾದೇಹಿ ಎಂಬ ಸಣ್ಣಟಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಬಾಲ ಪಾತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳಿಂದ ಅಭಿನಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಇಂದು ಸಣ್ಣಟದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಾಪ್ಪಗಿ ಮಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಗವತ, ತಬಲಾವಾದಕ, ನಿದೇಶಕ, ಪಾತ್ರಧಾರಿ ಹಿಂಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗದಲ್ಲಾ ಮಾಗಿದ ಅಪ್ಪಯ್ಯನವರು 1951ರಿಂದ ಧಾರವಾಡದ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡಾದರೂ ಕಾಯುಕ್ರಮ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಮೀಳನಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ಬಯಲು ರಂಗಮಂದಿರದಲ್ಲಿ, ಮುರುಫಾಮರದಲ್ಲಿ, ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಟಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟು ಜನ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕಿಷ್ಠಯ್ಯ ಭೀಮಯ್ಯ ದಾಸರ

ಕಲೆ : ಬಯಲಾಟ

ಬಯಲಾಟದ ಕಲಾವಿದರಾದ ಕಿಷ್ಠಯ್ಯ ಭೀಮಯ್ಯ ದಾಸರ ಅವರು ಏಳನೆಯ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಓದಿದ್ದರೂ ತೆಲುಗು, ಉದುರ್, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಓದಿ ಬರೆಯಬಲ್ಲಾಗ್ನಿ ಬುದ್ದಿವಂತರು. ತಂದೆ ಭೀಮಯ್ಯನವರಿಂದ ಕುಲಕಸುಬಾದ ದಾಸರ ಹಾಡು ದಾಸರ ಆಟ ಕಲಿಸು ಹದಿನ್ಯೇದನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಬಯಲಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹಾರ್ಜೋನಿಯಂ, ಪಿಟೀಲು, ಧಕ್ಕೆ, ಮದ್ದಳೆ, ಕೊಳಲು, ಏಕನಾದ ವಾಡ್ಗಳನ್ನು ಕಲಿತರು. ಪದ್ಮಪೂರ್ಣ, ಗರ್ಭಪಣಿನ, ಭಕ್ತಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ಮಹಿಷಾಸುರ ಮದಿನಿ, ತಾಮ್ರಧ್ವಜ ಕನರಾಂಗಿ ಕಲ್ಯಾಣ, ರತ್ನಕಲ್ಯಾಣ, ದಕ್ಷಯಜ್ಞ ಮುಂತಾದ ಬಯಲಾಟಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತ, ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತ ಇದುವರೆಗೂ 50 ದೊಡ್ಡಾಟ ಆಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. 15 ಜನ ದೊಡ್ಡಾಟದ ಭಾಗವತರನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆಂಪರಾಮಯ್ಯ

ಕಲೆ : ಯಕ್ಷಗಾನ

ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾಗವತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೆಂಪರಾಮಯ್ಯ ಕೂಡ ಗಣ್ಯರಾದವರು. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಚಿಕ್ಕನಾಯ್ಕನಹಳ್ಳಿ ಶೆಟ್ಟಿಕೆರೆಯ ಈ ಭಾಗವತರು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಪಡೆದವರು. ಭಾಗವತ ಮಾರಣ್ಣನವರ ಪುತ್ರರಾದ ಇವರು ಅನೇಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಕಲಿಸಿ ಆಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಡಲ ಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾಕಾಶಿ ಎಂದು ಹೇಸರಾಗಿರುವ ಕೊನೇಹಳ್ಳಿಯ ಮೂಡಲ ಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೇಂದ್ರದೊಡನೆ ನಿರ್ಕಟವಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಇವರು ಹೇಸರಾಂತ ಭಾಗವತ ನಾರಸಪ್ನನವರ ಜೊತೆ ಹಿಮ್ಮೇಳ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೊನೇಹಳ್ಳಿಯ ತಂಡದಲ್ಲಿ ಹನುಮನಾಯಕನಾಗಿ ಮೇರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂಚ್ಯೆ, ದೆಹಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಲ ಪಾಯ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲ ನ್ಯಾಕ

ಕಲೆ : ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ

ತಮಿಳು ನಾಡಿನ ಪ್ರಮುಖ ಆರಾಧನಾ ಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿಂದಾಗಿರುವ ಸಿರಿ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ‘ಕುಮಾರ’ ನಾಗಿ ಕಳೆದ ನಲ್ಲಿತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಗೋಪಾಲ ನ್ಯಾಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗುರುವಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಆತಂಕಗಳಿಂದ ಹೀಡಿತರಾಗಿರುವ ಸಿರಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅಲೋಕಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುತ್ತಾಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸಿರಿಸಂಧಿ, ಭೂತಗಳ ಪಾಡ್ವನ, ಕಬಿತಗಳು, ಕತೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು, ಗಾದೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಗೋಪಾಲನ್ಯಾಕರನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇಶೀಯ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. “ಗೋಪಾಲನ್ಯಾಕ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಹಾಡುಗಾರ ಹಾಗೂ ಸಿರಿ ಆಚರಣೆಯ ನಾಯಕ” ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಫಿನ್ಲೆಂಡಿನ ಲಾರಿಹಾಂಕೋ, ಅನೇಲಿ ಹಾಂಕೋ, ತುಳುನಾಡಿನ ಡಾ. ವಿವೇಕರ್ಯ, ಡಾ. ಚಿನ್ನಪ್ಪಗಾಡರು ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಸಾಲುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿರುವ ‘ಸಿರಿಸಂಧಿ’ಯನ್ನು ನ್ಯಾಕರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೂ ಭಾಷಾಂತರವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಚೆಂಗಪ್ಪ ಚಿನ್ನಹಳ್ಳಿ

ಕಲೆ : ವೇಣುನೃತ್ಯ

ಸುಂದರ ನವಿಲ ಗುಚ್ಛತೂಗು ಬಿದ್ದಿರುವ ಕೊಳಲುಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟು, ರಾಗಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಾ, ಅದಕ್ಕೆತಕ್ಕಂತೆ ಕುಣಿಯುತ್ತ ವೇಣ ನೃತ್ಯತಂಡ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ನಿಂತಿ ತೆಂದರೆ ನಾದದ ನವಿಲೊಂದು ಕುಣಿದಂತಹ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ತಂಡದ ನಾಯಕ ಚೆಂಗಪ್ಪ ಸು. ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಬೈರಕೂರು, ಮುಳಬಾಗಿಲು ಚೆಲ್ಲಿಗಾನಹಳ್ಳಿ, ರಾಮಸಮುದ್ರ, ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರದ ಹಳ್ಳಿ, ಪಟ್ಟಣಾಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳುಗರು ಮತ್ತು ನೋಡುಗರು ತಲೆದೂಗುವಂತೆ ಪ್ರದರ್ಶನಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆಂಧ್ರದ ಅಡವಿಕುರುಬರಿಂದ ಕಲಿತ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಚೆಂಗಪ್ಪನವರು ‘ಕುರುಬರ ದ್ಯಾವರ’ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲಾ ಜಾನಪದ ಮೇಳದಲ್ಲಿ, ಪುಣ್ಯಹಳ್ಳಿ ‘ಸಂಪೂರ್ಣಸಾಕ್ಷರ ಹಳ್ಳಿ, ಘೋಷಣಾ ಸಮಾರಂಭದೆಲ್ಲ’, ರಾಮನವಮಿ, ಯುಗಾದಿ, ದೀಪಾವಳಿ ಮುಂತಾದ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟ ವೆಂಕಟರಮಣಸ್ವಾಮಿಜಾತ್ರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಐಸ್. ಜಾನೋಚೆರಾವ್

ಕಲೆ : ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ

1906 ರಲ್ಲಿ ಸಂಡೂರಿನಲ್ಲಿ ಸುಭಾಂಜಿ ಎಂಬ ಬಡಕೂಲಿಕಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಶ್ರೀಮಂತ ಕಲೆಗಾರ ಜಾನೋಚೆರಾವ್ ಭಜನೆ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದರು. ಶಿಶುನಾಳ ಷರೀಫ್, ಸಪ್ತಣ್ಣಾಯಣ, ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿ, ಪುರಂದರದಾಸ ಮುಂತಾದವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಡುವ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಗೆ ಮಾರುಹೋದ ಗೆಳೆಯರು ಇವರನ್ನು ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡರು. ಉರಿನಲ್ಲಿ 15ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಬಯಲಾಟದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿ ನುರಿತಿದ್ದ ಜಾನೋಚೆರಾವ್ ಅವರಿಗೆ ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅಂದಿಗೆ ಹೆಸರಾಂತ ಬಯಲಾಟ ಮಾಸ್ತರರಾಗಿದ್ದ ವೇಣೆ ವೀರಾಪುರದ ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಏಳಬೆಂಟಿಕೊಟ್ಟಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರ ಒಡನಾಟ ಸಿಕ್ಕಿ ತಮ್ಮ ಮುವತ್ತನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಬಯಲಾಟ ಕಲಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇವರು ಕಲಿಸಿದ ಬಯಲಾಟಗಳು ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಜನ ಬಂದು ನೋಡುವಷ್ಟು ಇವರು ಜನಪ್ರಿಯರಾದರು.

ಭಾಗವತ ಎಚ್.ಸಿ. ತಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್

ಕಲೆ : ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆಯಾಟ

ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರವರಿಂದ ಬಂಗಾರದ ಪದಕ ಪಡೆದ ತಂಡೆ ದಿವಂಗತ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪಾಚಾರ್ ಅವರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀ ತಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್ ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆಯಾಟವನ್ನು ಕಲಿತರು. ಅನಂತರ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಮೃದಂಗ, ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ಕುಣಿಸುವಿಕೆ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಸುತ್ತೂರು, ನಂಜನಗೂಡು, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಗುಂಡ್ಲಪೇಟೆ, ಯಳಂದೂರು, ಹುಣಸೂರು, ಟಿ. ನರಸೀಪುರ ಮುಂತಾದ ಉರುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆಯಾಟವನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಲೇ ಮನೇಮಾತಾಗಿ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ನೆಹರು ಯುವಕ ಕೇಂದ್ರ, ವಾತಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ ಇಲಾಖೆ, ಆಕಾಶವಾಣಿಗಳಲ್ಲಾ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದರು. ಹಲವಾರು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ತಮ್ಮಣ್ಣಾಚಾರ್ ಈಗ ಕನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಆಕಾದೆಮಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕೆರೀಟಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗರಿಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಪಾಲಂದಿರ ಹಿ. ದೇವಯ್ಯ

ಕಲೆ : ಚೋಳಕಾಟ್

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಕ್ರಿ.ಶ. ೨೫೦೦ ಬ್ರಿ.ಶ. ೧೫೦೦

ಕೊಡಗಿನ ಅತಿವುಖ್ಯ ಕಲೆಯಾದ ಚೋಳಕಾಟ್ ವುತ್ತಿತರ ಕಲೆಗಳನ್ನು ತಂದೆಯವರಿಂದಲೇ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಪಡೆದ ದೇವಯ್ಯನವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಕೊನೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದಾಚೆ, ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಆಚೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಯಕರೆಲ್ಲ ಮೆಚ್ಚಿ ತಲೆದೂಗುವಂತೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ 21ನೇಯ ವಯಸ್ಸಿಗೇ ಚೋಳಕಾಟ್, ಕತ್ತಿ ಆಟ್ (ಸಮರಕಲೆ) ಕೋಲಾಟ್ (ಹುತ್ತರಿ ಕುಣಿತ), ಕಾವೇರಿ ಪಾಟ್, ಜೊಯಿಪಾಟ್ ಮುಂತಾದ ಕುಣಿತ ಹಾಡುಗಳ ತಂಡದ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ದೇವಯ್ಯನವರು ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಚೋಳಕಾಟ್ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇಹಲಿಯ ಗಣರಾಜ್ಯೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ದಸರಾ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ, ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಭವನದಲ್ಲಿ ಬಾಬುರಾಜೀಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್ ಮತ್ತು ಆರ್. ವೆಂಕಟರಾಮನ್ ಎದುರಿಗೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಷ್ಯಾದ ಪ್ರಧಾನಿ ಕೃಶ್ವಿಂದ್ರ ಮತ್ತು ಬುಲ್ಲಾನಿನ್ ಎದುರಿಗೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎನ್. ನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿ

ಕಲೆ : ಜನಪದ ವ್ಯೇದ್ಯ

ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ವಾಡಿದ ನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಪ್ರತಿವಾರ ಮುನ್ಮೂರಿಂದ ಬದುನೂರು ರೋಗಿಗಳ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ವಾಸಿಮಾಡುವ ವ್ಯೇದ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗಬಹುದಾದ ಅಮೂಲ್ಯ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳ ಚೇರು, ತೊಗಟೆ, ಎಲೆ, ಬೀಜಗಳಿಂದ ಜೀವಧಿ ತಯಾರಿಸಿ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾಯಿಲೆ, ರಕ್ತದ ಒತ್ತುದ, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್, ಪಾಶ್ವವಾಯು, ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ, ಲಿವರ್ ಹಾಗೂ ಮೂತ್ರಪಿಂಡದ ಕಲ್ಲುಕರಗಿಸುವುದು, ಕರುಳು, ಗಭ್ರಕೋಶದ ತೊಂದರೆ, ಜರ್ಮನ್‌ರೋಗ ಮುಂತಾದ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನರಸೀಪುರದ ದಿವಂಗತ ನಾರಾಯಣಪ್ಪ ಎಂಬ ಗುರುಗಳಿಂದ ಈ ವ್ಯೇದ್ಯವೃತ್ತಿ ಕಲಿತ ನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ ವರದಳ್ಳಿ ಶ್ರೀಧರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪ್ರೌತ್ಸಾಹ ಲಭಿಸಿದೆ. ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಡಿಕೆ ಭತ್ತದ ಭದ್ರತೆಯಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ವಂತ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತ ಉಚಿತವಾಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕಲೆ : ಯಕ್ಷಗಾನ

ಉತ್ಸವದ್ಯು ಮತ್ತು ಪೆಲೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಆರನೆಯ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಶೀನಪ್ಪ ಭಂಡಾರಿಯವರು ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುವಂತೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ತಂದೆ ಧೂಮಪ್ಪ ಭಂಡಾರಿ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಅಧ್ಯಧಾರಿ ಮಾವ ಮತ್ತು ಬಾವ ಯಕ್ಷಗಾನ ಭಾಗವತರು. ಇನ್ನೊಂದು ಮಾವ ಅಧ್ಯಧಾರಿ ಹೀಗಾಗಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಭಂಡಾರಿಯವರು ಉತ್ತಮ ಶೈಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಗೆಡೆಯಾದುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮಾವ ಜತ್ತಪ್ಪರ್ಯೆಗಳಿಂದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದಿ. ಚೋಎಕಣ್ಣ ಎಂಬುವವರಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಕುರಿಯ ವಿಶಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅಧ್ಯಧಾರಿಕೆ ಕಲಿತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಶೀನಪ್ಪನವರು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವೇಪಾತ್ರಗಳು, ರೌದ್ರಪಾತ್ರಗಳಿಂದ ಜನರ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಗಳಿಸಿ ಈಗ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಸಪ್ಪ ಭಕ್ತನ ಕಟ್ಟಿ

ಕಲೆ : ಏರಗಾಸೆ

ಏರಗಾಸೆ ಕಲಾವಿದರಾದ ಬಸಪ್ಪ ತಲೆತಲಾಂತರದಿಂದ ಏರಗಾಸೆ ಮಾಡವವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕಾಡಸಿದ್ದಪ್ಪ ಎಂಬ ಗುರುವಿನ ಮೂಲಕ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಕಲಿತರು. ಈ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 40 ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವವಿರುವ ಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಬಿದ್ದು ಕಾಲು ಉನವಾಗಿದೆ.

ಜದನೆಯ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಓದಿರುವ ಬಸಪ್ಪನವರು ಶಾಖಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶನಿಮಹಾತ್ಮೆ ಕತೆಯನ್ನು ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಓದುತ್ತಾರೆ. ಬಯಲಾಟಗಳನ್ನು ಆಡಿ ಅನುಭವವಿರುವ ಇವರಿಗೆ ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿದೆ, ಏರಗಾಸೆಯ ವಚನಗಳನ್ನು (ಖಡ್ಡ) ಕೇಳುಗರ ತಲೆದೂಗುವಂತೆ ಅನುಭವಿಸಿ, ಅಭಿನಯಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೂರಾರು ಜನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರುವ ಬಸಪ್ಪನವರು ಈ ಕಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಯಮುನಾವ್ಯ ಸತ್ಯಾವ್ಯ ಮಾದರ

ಕಲೆ : ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಾರಿಜಾತ

ಪಾರಿಜಾತದ ಅಪ್ರಾಟ ಕಲಾವಿದೆ ಯಮುನಾವ್ಯ ಓದಿದ್ದು ಮೂರನೆಯ ತರಗತಿಯಾದರೂ ಪಡೆದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಬಿರುದುಗಳು ಅಪಾರ. ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಾರಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಹೇಸರಾಂತ ಪಾರಿಜಾತ ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿ ಈಗ ತಮ್ಮದೇ ಸ್ವಂತ ಕಂಪನಿಕಟ್ಟಿ ಕನಾಟಕ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖ್ಯಪಟ್ಟಣಗಳು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಗಲಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಗಾನಗಂಥವ್ ನಾಟ್ಯರಾಣಿ ಎಂಬ ಬಿರುದು, ಬಿಜಾಪುರದ ಗುರು ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸಂಸ್ಥೆಯವರ ಗಾನ ಕೋಕಿಲ ಎಂಬ ಬಿರುದು, ಅಧಿಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ರಾಮೇಶ್ವರ ನಾಟ್ಯ ಸಂಘದವರ ಸಪ್ತಸ್ವರರಾಗ ರಂಜಿನಿ ಎಂಬ ಬಿರುದು ಕನಾಟಕ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸಮಿತಿಯವರಿಂದಲೂ ಸಹ ಇದೇ ಬಿರುದು, ಕಟಗೇರಿ ಗ್ರಾಮದ ಗುರು ರಾಮಾರೂಢ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪಾರಿಜಾತ ನಾಟ್ಯಕಲಾರತ್ನ' ಎಂಬ ಬಿರುದಗಳನ್ನು ಈ ಕಲಾವಿದೆಯ ಅಧ್ಯತ ಅಭಿನಯ, ಸಂಗೀತದ ಮಾಧುರ್ಯಕ್ಕೆ ಮನಸೋತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಮೃ

ಕಲೆ : ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ

ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಮೃ ಅವರು ದೂರದ ಬೀದರಿನ ಹೇಸರಾಂತ ಕಲಾವಿದೆ. ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ವಿಶ್ವವಾದ ಅನೇಕ ಕಲೆಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕೋಲಾಟ, ಕಂಸಾಳೆ ಮೇಳ, ಬುಲಾಯಿಪದ, ಗೀಗೀ ಮೇಳಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವು. ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಮೃ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಬುಲಾಯಿ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದವರು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸೋಬಾನೆ ಪದಗಳನ್ನೂ, ಗೀಗೀ ಪದಗಳನ್ನೂ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡಬಲ್ಲರು. ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಮೃ ಹಾಡಲು ತೊಡಗಿದರೆ ಸರಸ್ವತಿಯೇ ಅವರ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಟ್ಯವಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅಪಾರ ಸಾಹಿತ್ಯರಾಶಿಯ ದೊಡ್ಡ ಕಣಜವೇ ಆಗಿರುವ ಇವರು ಸರಸ್ವತಿ, ಗೆದ್ದಮೈ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಈಶ್ವರಿ, ಪದ್ಮಾವತಿ, ಕಲಾವತಿ, ಪಾಪಮೃ, ಚಂದ್ರಮೃ ಮುಂತಾದ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ರಾಜೇಗೌಡರ ಸಿಂಗೇಗೌಡ

ಕಲೆ : ಭಾಗವಂತಿಕೆ

ಪಾಂಡವರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮೇಲುಕೋಟಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಎರಡೇ ಕಡೆಯಿಂದ ಪೂರ್ವದಿಂದ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ. ಈ ಎರಡೂ ದಾರಿಗಳು ಮೇಲಕೋಟಿಯ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸಂದಿಸುತ್ತವೆ. ಪೂರ್ವದಿಂದ ಬರುವಾಗ ಚಿಕ್ಕನಹಳ್ಳಿಯ ಕ್ಷಾಸೋನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಮೇಲುಕೋಟಿ ಬೆಟ್ಟದ ಬುಡದಲ್ಲಿಯೇ ಕದಲಗೇರೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈ ಉರಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಂತಿಕೆ ತಲೆ ತಲಾಂತರದಿಂದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜನಪದಕಲೆ. ಈ ಕಲೆಯ ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದ ಸಿಂಗೇಗೌಡರು. ತಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಭಾಗವಂತಿಕೆ ಕಲೆಯನ್ನು ಮನೆತನದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಯಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರು. ಸಿಂಗೇಗೌಡರ ತಂದೆ ರಾಜೇಗೌಡ ಭಾಗವಂತಿಕೆಯ ಅಪ್ರತಿಮ ಕಲಾವಿದ. ರಚ್ಯೆಪಂಚೆ, ಬಿಳಿ ಷರಟು, ಕರಿಕೋಟು, ಮೈಸೂರು ಪೇಟ ಧರಿಸಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಾಳ ಹಿಡಿದು ಭಾಗವಂತಿಕೆ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಉರೂರ ಮೇಲೆ ಹೊರಟರೆ ಹೋದಲ್ಲಿಲ್ಲಾಜನರು ಭಕ್ತಿಯ ನೇರೆ ಬಂದಂತೆ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ತಂದೆಯ ಇಪ್ಪತ್ತು ಮುವತ್ತ ಜನರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಹಿಮ್ಮೇಳಹೇಳುತ್ತಾ ಭಾಗವಂತಿಕೆ ಕಲಿತವರು ಸಿಂಗೇಗೌಡರು. ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜನ ಮಂತ್ರ, ತಿರುಮಲಾರ್ಯ, ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ತಂದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವ ಮಂಡ್ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾದ ಭಾಗವಂತಿಕೆಯ ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದ ಸಿಂಗೇಗೌಡರು. ತಂದೆಯ ಮರಣಾನಂತರ ತಾವು ನಾಯಕತ್ವವಹಿಸಿ ಕಲೆಯನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಮಾಯಣ ಚಲುವನಾರಾಯಣ, ನರಸಿಂಹ, ಆಂಜನೇಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಸಿಂಗೇಗೌಡರು ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯ ಜೀವಂತಸಾಕ್ಷಿ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಯ್ಯ ಕುಸನಯ್ಯದಾಸರ

ಕಲೆ : ದೊಡ್ಡಾಟ

ಅರವತ್ತು ವಸಂತಗಳನ್ನು ಕಂಡಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮಯ್ಯ ಕುಸನಯ್ಯದಾಸರ ಅವರು ಕಲೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಹುಟ್ಟು ಕಲಾವಿದರಾದ ಅವರು ತಂದೆ ಕುಶಲಯ್ಯ, ಅವರಿಂದ ದೊಡ್ಡಾಟವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ದೊಡ್ಡಾಟಕ್ಕೆ ಪಿಟೀಲು ನುಡಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತರು. ಪರಿಶ್ವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಕಲಾರಾಧನೆಯ ಮೂಲಕ ರಾಯಚೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ದೊಡ್ಡಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಹಿಮ್ಮೇಳಹಾಡಿದರೆಂದರೆ ಜನ ರೋಮಾಂಚನದಲ್ಲಿ ತೇಲಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಕಂಠಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ರಾಮಯ್ಯದಾಸರು ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಾಟ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ರಥ್ತ.

ಶ್ರೀಮತಿ ವಾಗಿಶ್ವರೀ ಶಾಸ್ತ್ರ

ಕಲೆ : ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ

ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಧ್ಧ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕಲಿತ ವಾಗಿಶ್ವರೀಯವರಿಗೆ ಅಜ್ಞಿಕೊಣನೂರು ಸುಭ್ರಮ್ಯಮವರೇ ಗುರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಷ್ಟು ಕೊಡುವಂತೆ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಕೊಣನೂರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರು. ಹೀಗಾಗೆ ಸಂಗೀತ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೆರಡೂ ಅವರಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡೇ ಬಂದವು. 1983ರಲ್ಲಿ ‘ಚೋಚೋಕಂದ’ ಹೆಸರಿನ ಈ ಹಾಡುಗಳ ಧ್ವನಿಸುರುಳಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು.

ಹೀಗೆ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ಬರವಣಿಗೆ, ಪ್ರಚಾರ ಮೂರೂ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿರುವ ವಾಗಿಶ್ವರೀಯವರು ಮುಂದುವರಿದು ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ಧ್ವನಿಸುರುಳಿಗಳನ್ನೂ, ಹೃದಯಸಂಪುಟ, ಕನಾಟಕ ಹಬ್ಬಗಳು, ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದ ಕತೆಗಳು ಸುಲಭ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿವಾಹ, ಕೀರ್ತನಕೇಸರಿ ಕೊಣನೂರು ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಎಂಬ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಕಲಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸರುವ ‘ಹೃದಯ ಸಂಪುಟ’ ಕೃತಿಗೆ 1985ರ ಕಾವ್ಯನಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ವಿಶಲದಾಸ ಅಂಬಾದಾಸ ಜಿತ್ತೂರಿ

ಕಲೆ : ಗೀಗೀ ಮೇಳ

ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಶ್ರೀ ವಿಶಲದಾಸ ಅಂಬಾದಾಸಜಿತ್ತೂರಿಯವರು ಕನಾಟಕ ಚಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಆಕಾಡೆಮಿಯ ಈ ವರ್ಷದ ಹೊರನಾಡ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಸೋನ್ನಲಿಗೆ, ಈಗಿನ ಸೋಲಾಂಪುರ ಇವರ ಸ್ಥಳ. ಕನಾಟಕದ ಹೊರಗೆ ಇದ್ದರೂ ಗೀಗೀ ಮೇಳವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ ಹೆಸರುಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಂದಲೇ ಗೀಗೀ ಪದವನ್ನು ಕಲಿತ ಈ ಕಲಾವಿದ 21 ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿದರು. ಇಷ್ಟತ್ತಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಇವರ ಶಿಷ್ಯರು ಗೀಗೀ ಪದಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನಿಂದ ಕಲಿತು ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಶೈಲ ಈರಪ್ಪ ಬಹುರೂಪಿ

ಕಲೆ : ಬಹುರೂಪಿ

ಪ್ರಚಾರ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗಳ ಗೊಡವೆಗೇ ಹೋಗದೆ ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರು ತಮ್ಮ ಕಲಾಪ್ರತಿಭೆಯ ಮೂಲಕ ಜನತೆಯ ಕಣ್ಣನಗಳನ್ನು ತಣೆಸಿ ಅಚ್ಚಾತರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಶ್ರೀಷ್ಟ ಕಲಾವಿದನೆಂದು ಜನತೆಯ ಪ್ರೀತಾದರಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ೯೦ಫ ಅವರೂಪದ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶೈಲ ಈರಪ್ಪ ಬಹುರೂಪಿ ಕೂಡ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಶೈಲ ಈರಪ್ಪ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಕುಲಕಸುಭಾದ ಬಹುರೂಪಿ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಈರಪ್ಪ ತಾಯಿ ಚಂದ್ರಮ್ಮೆ ಇವರಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಕಲಾವಿದರಾಗಿ ಬೆಳೆದರು. ಶ್ರೀಶೈಲ ಅವರು ಅಭಿನಯಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಹತ್ತುಹಲವು ಎಲ್ಲವೂ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಡುತ್ತವೆ. ಇವರು ಸಂಚರಿಸಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹತ್ತುಹಲವು. ಸದಾ ಸಂಚಾರಿಲರಾದ ಬಹುರೂಪಿ ಶ್ರೀಶೈಲ ಈರಪ್ಪ ಅವರು ಅನೇಕ ಕಲಾಮೇಳಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಸದಾನಂದ ನಾರಾಯಣ ಮಹಾಲೆ

ಕಲೆ : ಯಕ್ಷಗಾನ

1923 ರಲ್ಲಿ ಅಂಕೋಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಡಗೇರಿ ಗ್ರಾಮದ ಕಲಾವಿದರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಸದಾನಂದ ಮಹಾಲೆಯವರು ಹುಟ್ಟಿ ಕಲಾವಿದರು. ಇದೇ ಉತ್ತರ ಕನನದ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ವನೆ ವೂತಾಗಿರುವ ಇವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದ ‘ಮೂರ್ಕಣ್ಯಕ್ಷಗಾನನೃತ್ಯ’, ಚಾನಪದ ನೃತ್ಯ ಸಂಗೀತ ತರಚೇತಿ ಕಲಾಕೇಂದ್ರ, ಕುಶಲ ಕಲಾ ಕ್ಷೀಗಾರಿಕೆ ಉದ್ಯೋಗ ಮಂದಿರ ಇವುಗಳು ಇವರ ಜೀವನದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಾಗಳು. ಜನಪದ ಶಿಲ್ಪಿಯಾಗಿಯೂ ಸದಾನಂದರು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. 1989ರಲ್ಲಿ ಕನಾರಾಟಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಂಕೋಲೆಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಮಣ್ಣನ ವಿಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯಗಾರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಸಾಧ್ಯಾಚೋನ್ ಕಲ್ಪರಲ್ ಸೆಂಟರ್ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಜನಪದ ಕರಕುಶಲ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಕಾರ್ಯಗಾರದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಧಿಕಾರಿ ವುಂಬಯಿಯ ಅವನಾ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಗಚಾನನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ವಾಡಿ ಕೂಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ವುಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರಿಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಾಡಿನಾಡ್ಯಂತ ಹಾಗೂ ಹೊರನಾಡಿನಾಡ್ಯಂತ ಜನಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಸಣ್ಣನರಸಿಂಹಪ್ಪ

ಕಲೆ : ಯಕ್ಷಗಾನ

ಹದಿನೆಂಟು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣಗಳಿರದನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸಣ್ಣ ನರಸಿಂಹಪ್ಪ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಜನಪದ ಕಲೆಗೆ ಮಾರುಹೋದವರು. ಕಣ್ಣಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಲೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಡದ ಭಲಗಾರ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಗೋಪಾಲ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಲೇ ಬಯಲಾಟದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನೂ ಕಲಿತುಕೊಂಡ ಸಣ್ಣ ನರಸಿಂಹಪ್ಪ ಅಸಾದಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಇಂಪಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಣ್ಣಗಳಿದ್ದಾಗ ಕರಿಬಂಟನಕತೆ, ಕಂಸಾಸುರ ವಧೆ, ಶಶಿರೇಶಾ ಪರಿಣಾಯ ಮುಂತಾದ ಬಯಲಾಟಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಮುದುಗಳ ಸುತ್ತಮುತ್ತಕಲಿಸಿ ಜನರ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಣ್ಣಗಳು ಕಾಣದಾದ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟುವ ಬದಲು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಂಬಾರಿ ಹಿಡಿದು ಭಜನೆ ಕಲಾವಿದರಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಸಾದಿ ಹಾಡುಗಳು, ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು, ಕೋಲಾಟದ ಹಾಡುಗಳು, ಗಾದೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರದ ಕಲೆಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಅಪರೂಪದ ವೃಕ್ಷ ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಲಾಟದ ಸಿರಿಯಪ್ಪ

ಕಲೆ : ಕೋಲಾಟ

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕವಾಗಿರುವ ಕೋಲಾಟದಪದಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚೆ ಮತ್ತು ಕೈಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸಿ ಹಲವು ವಸಂತಗಳನ್ನು ಕಳೆದಿರುವ ಕೋಲಾಟದ ಸಿರಿಯಪ್ಪ ಆ ಕಲೆಯನ್ನು 21 ನೇಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುತ್ತಿರುವಂಥ ಅಪರೂಪದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರು ಗತಕಾಲದ ಹಾಡುಕುಣಿತಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದರೇ ಸಿರಿಯಪ್ಪ ಕೋಲಾಟದಿಂದಲೇ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಜೀವನ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳಿಗೆ ಬಗ್ಗುವಂತೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಕಲಾವಿದರಾಗಿ ಆಯ್ದುಗೊಂಡು ಕೋಲಾಟದ ಅಕ್ಷರ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕೋಲುಗಳ ಶಬ್ದ, ಹೆಚ್ಚೆಗಳ ವ್ಯೇಖನ, ಗೆಜ್ಜೆಗಳ ಗಿಲಿಗಿಲಿಯನ್ನು ತೊಡಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪಾವಗಡ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪ್ರತಿಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಾ ಕೋಲಾಟದ ಹೆಚ್ಚೆ ಗೆಜ್ಜೆಗಳ ಮೇಳವನ್ನು ನಡೆಸಿರುವ ಸಿರಿಯಪ್ಪ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ವಿಸೇಷ ಆಹಾನದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಕಲಿಸಿಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಸೋಬಾನೆ ಹೊನ್ನಮ್ಮೆ

ಕಲೆ : ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ

ಹಾಡುವುದನ್ನೇ ಮೂಲ ಬಂಡವಾಳವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಸೋಬಾನೆ ಹೊನ್ನಮ್ಮೆನವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಚರ-ಸ್ಥಿರ ಅಸ್ತಿಗಳಿಲ್ಲ. ಅಪರೂಪವಾದ ಜ್ಞಾಪಕಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಇವರಿಗೆ ಈಗ ಅರವತ್ತು ವರ್ಷ. ಬರೀಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ದಲಿತ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆಸೇರಿದ ಇವರ ಗಂಡ ಮುವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ತೀರಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿಧವಾ ಮಾಸಾಶನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಇವರು ತಮ್ಮ ನೋವ್ ಮರೆಯಲು ಹಾಡುಗಳ ಮೊರಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸೋಬಾನೆ ಪದ, ಬೀಸೋಕಲ್ಲುಪದ, ದೇವರ ಪದ, ತತ್ತ್ವಪದ, ದೂರಿಪದ ಹೆಂಕಟರಮಣ ಸ್ವಾಮಿ ಕಾವ್ಯ, ಶನಿಮಹಾತ್ಮನ ಕಾವ್ಯ, ಚಲುವನಾರಾಯಣನ ಕಾವ್ಯ ಚುಂಚನಗಿರಿ ಬೈರವನ ಕಾವ್ಯ, ಹುಚ್ಚಮ್ಮೆ ದೇವಿ ಪದ, ಮಂಟೇ ಸ್ವಾಮಿ ಕಾವ್ಯ, ಮಲೆ ಮಾದೇಶ್ವರನ ಕಾವ್ಯ ಮುಂತಾದ ಹಾಡು - ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಮೂಲದಾಟಿಯಲ್ಲಿ ವಂಧುರವಾಗಿ ಹಾಡುವ ಹೊನ್ನಮ್ಮೆ, ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಲು ಆಯ್ದುಯಾಗಿರುವುದು ಆಕೆಯ ನಾಮಧ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಹನುಮಮ್ಮೆ

ಕಲೆ : ತೊಗಲು ಗೊಂಬೆ

ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಯಿಂದಲೇ ತೊಗಲು ಬೊಂಬೆಯಾಟದ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೆಳೆದ ಹನುಮಮ್ಮೆ ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಗಂಡ ಗೊಂಬೆ ರಾಮಯ್ಯನ ಜೊತೆ ಉರೂರು ಸುತ್ತುತ್ತಲೇ ಗೊಂಬೆಗಳಿಗೆ ಜೀವ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಪ್ಪಂಗದ ಶೃಂತಿ (ಗಂಗಳ ಶೃಂತಿ) ಗೆ ತನ್ನ ಕಂಚಿನ ಕಂಠದ ಶೃಂತಿ ಸೇರಿಸುತ್ತ ಹಿಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸಿದರು.

ಎಂಬತ್ತರ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಮಗ ಗುಂಡೂರಾಜನ ಜೊತೆ ಅಂತರರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಗಲುಗೊಂಬೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಾ ಕುಲಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಹಾಸನ, ಆಲೂರು, ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾತಾಗಿದ್ದಾರೆ.

1992ರ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ವಿಜೀತರು

1. ಎಸ್. ಎ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ - ಬಾಚಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಏನಿಗಿ ಬಸಾಪುರದ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು (ಜನಪದಗೀತೆ)
2. ಡಾ. ಎನ್. ಆರ್. ನಾಯಕ್ - ಗಾರ್ವೋಕ್ತಲ ಮಹಾಭಾರತ (ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ)
3. ಮೈಲ್ಕೆ ರೇವಣ್ಣ - ಜಂಬು ನೇರಲ ಹಣ್ಣು ಜಗ್ಗಿ ಬಿದ್ದ್ವಾವ (ಒಗಟು)
4. ಡಾ. ಎಂ.ಬಿ. ನೇಗಿನಹಾಳ - ಮೈಲಾರಲಿಂಗ - ಬಂಡೋಟ (ಸಂಶೋಧನೆ)

1993ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರ ವಿಳಾಸ ಪಟ್ಟಿ

1. ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂತ್ರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು
2. ಪಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ, ಮೈಸೂರು
3. ಡಾ. ಎನ್. ಆರ್. ನಾಯಕ್, ಕಾರವಾರ
4. ಅಪ್ಪಯ್ಯ, ಗುರುಪಾದಯ್ಯ, ಗುಡ್ಡದ ಮತ, ಕೆಲಗೇರಿ (ಅಂಚೆ) ಧಾರವಾಡ
5. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ, ಭೀಮಯ್ಯದಾಸರ, ಅನಪೂರ ಅಂಚೆ ಮತ್ತು ಮುಕ್ಕಾಂ, ತಾ. ಯಾದಗೀರ್, ಗುಲ್ಬಗ್ಡ ಜಿಲ್ಲೆ
6. ಕೆಂಪರಾಮಯ್ಯ, ಶೆಟ್ಟಿಕೆರೆ, ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನ ಹಳ್ಳಿ ತಾ ||, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
7. ಗೋಪಾ ನ್ಯಾಕ, ಮಾಪಳ ಮನೆ, ಮಾಚಾರು (ಅಂಚೆ), ಉಚಿರೆ, ಬೆಳ್ಳಂಗಡಿ ತಾ ||, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ
8. ಕೆ. ಚೆಂಗಪ್ಪ ಚಿನ್ನಳ್ಳಿ, ಮುಸ್ಕೂರು ಅಂಚೆ, ಮುಳಬಾಗಿಲು ತಾ ||, ಕೊಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ
9. ಎಸ್. ಚಾನೋಜಿರಾವ್, ಬಯಲಾಟ ಮಾಸ್ತರ, ಭೂಪಾಲ ಚಿದಂಬರಪ್ಪ ನಿವೇಶನಗಳು, ಡ್ಯಾಂ ರೋಡ್, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ
10. ಭಾಗವತ ಎಚ್.ಸಿ. ತಮ್ಮಣ್ಣಬಾರ್, ಹಲ್ಲರೆ ಗ್ರಾಮ ಅಂಚೆ, ನಂಜನಗೂಡು ತಾ ||, ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
11. ಪಾಂಲದಿರ ಪಿ. ದೇವಯ್ಯ, ಬಲಮುರಿಗ್ರಾಮ, ಮಡಕೇರಿ ತಾ || ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ
12. ಎನ್. ಎಸ್. ನಾರಾಯಣ ಮೂತ್ರಿ, ನರಸೀಪುರ, ಗೌತಮಪುರ ಅಂಚೆ, ಸಾಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ
13. ಬಿ. ಶೇನಪ್ಪ ಭಂಡಾರಿ, ಯಕ್ಕಾಗಾನ ಕಲಾವಿದ, ಬನ್ನೂರು ಬಾಳಿಕೆ ಮನೆ, ಬನ್ನೂರು ಅಂಚೆ ಪುತ್ತೂರು ತಾ || ದ.ಕ ಜಿಲ್ಲೆ
14. ಬಸಪ್ಪ ಭಕ್ತನ ಕಟ್ಟೆ, ತ್ಯಾಗದ ಕಟ್ಟೆ ಅಂಚೆ ಶಿವಾನಿ ಹೋಬಳಿ, ತರೀಕೆರೆ ತಾ || ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
15. ಯಮುನಪ್ಪ ಸತ್ಯಪ್ಪ ಮಾದರ, ಸೂಲೀಕೇರಿ, ಬಾದಾಮಿ ತಾ || ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ
16. ರತ್ನಮೃಗಾದ್ವಿ, ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆ
17. ರಾಜೇಗೌಡರ ಸಿಂಗೇಗೌಡ, ಕದಲಗೆರೆ, ಮೇಲುಕೋಟೆ ಹೋಬಳಿ, ಪಾಂಡವಪುರ ತಾ ||, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ
18. ರಾಮಯ್ಯ ಕುಸುನಯ್ಯ ದಾಸರ, ಮಾನ್ಯ, ಬಸ್ವಾಂಡ್ ಹಿಂಭಾಗ, ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
19. ವಾಗೀಶ್ವರಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀ, ನಂ. 308, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಒಂದನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಸಿ.ಟಿ. ಬೆಡ್, ತ್ಯಾಗರಾಜನಗರ, ಸಾಯಿನಗರ, ಸೊಲಾಂಪುರ

20. ವಿಶಲದಾಸ ಶಿವಾದಾಸ ಜಿತ್ಯೂರಿ, ಯಶವಂತ ಸೂಸಗಿರಣೆ, ಕುಂಬಾರಿ ರೋಡ್, ಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ ನಗರ, ಸಾಯಿನಗರ, ಸೊಲಾನ್‌ಪುರ
21. ಶ್ರೀಶೈಲ ಈರಪ್ಪ ಬಹುರೂಪಿ, ಪಾಮಲ ದಿನ್ಸ್, ಗೋಕಾಕ್ ತಾ || ಬೆಳಗಾಂ ಜಿಲ್ಲೆ
22. ಸದಾನಂದ ನಾರಾಯಣ ಮಹಾಲೆ, ಬಡಗೇರಿ, ಅಲಗೇರಿ ಅಂಚೆ, ಅಂಕೋಲ ತಾ ||, ಉ.ಕ.ಜಿಲ್ಲೆ
23. ಸಣ್ಣ ನರಸಿಂಹಪ್ಪ, ಯಕ್ಕಾನ ಭಾಗವತ, ತುರುವನೂರ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ತಾ ||
24. ಕೋಲಾಟದ ಸಿರಿಯಪ್ಪ, ಕದಿರೆಹಳ್ಳಿ, ಎಸ್.ಆರ್. ಪಾಳ್ಯ ಅಂಚೆ ಪಾವಗಡ ತಾ ||, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
25. ಸೋಭಾನೆ ಹೊನ್ನಮ್ಮೆ, ಚೋಗರ ದೊಡ್ಡೆ, ಇಟ್ಟಮದು ಅಂಚೆ, ಬಿಡದಿ ಮಾರ್ಗ, ರಾಮನಗರ ತಾ ||, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾ. ಜಿಲ್ಲೆ
26. ಹನುಮಮ್ಮೆ ಹೂವಿನಹಳ್ಳಿ ಕಾವಲ್, ಕುಪ್ಪಳ್ಳಿ ಅಂಚೆ, ಹಾಸನ ತಾ ||, ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ

1992ರ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ವಿಜೀತರು

1. ಎಸ್. ಎ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ, ಬಾಸಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಏಣಿಗಿ ಬಸಾಪುರದ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು (ಜನಪದಗೀತೆ)
2. ಡಾ || ಎಸ್. ಆರ್. ನಾಕ್, 'ಗಾಮೋಕ್ತಲ ಮಹಾಭಾರತ' (ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ)
3. ಮೈಲಹಳ್ಳಿ ರೇವಣ್ಣ, 'ಜಂಬು ನೇರಲಹಣ್ಣ ಜಗ್ಗಿ ಭಿದ್ದಾವೆ' (ಒಗಟು)
4. ಡಾ || ಎಂ.ಬಿ. ನೇಗಿನಹಾಳ, 'ಮೈಲಾರ ಲಿಂಗ - ಖಂಡೋಬ (ಸಂಶೋಧನೆ)